

Susanne Larsson
susanne.larsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Strategi för social hållbarhet – ny version 2021

Sammanfattning

Tillväxtavdelningen har hösten 2019 tagit fram ett förslag till Strategi för social hållbarhet. Efter att förslaget har varit på remiss till förvaltningar och kommunala bolag, har det bedömts att strategin ska kortas ned och konkretiseras. En ny version togs fram. Det ursprungliga dokumentet behölls som underlag.

Kommunstyrelsen beslutade 7 oktober 2020 att sända, Strategi för social hållbarhet – ny version, på remiss till samtliga nämnder och kommunala bolag med sista svarsdag 1 februari 2021 samt att Strategi för social hållbarhet med remissvar redovisas för kommunfullmäktige i april 2021.

Nämnderna, Trelleborgs Rådhus AB samt AB TrelleborgsHem ställer sig positiva till det nya förslaget gällande Strategi för social hållbarhet. Bland annat framhålls vikten av samverkan i arbetet med att uppnå social hållbarhet. I remissvaren föreslås förbättringar och förtydligande på vissa områden. Hänvisning till den ursprungliga versionen av strategin har tagits bort, det dokumentet föreslås makuleras.

I ärendet presenteras en sammanställning av inkomna synpunkter samt förslag till Strategi för social hållbarhet uppdaterad med relevanta synpunkter från remissinstanserna. De förändringar som gjorts i dokumentet Strategi för social hållbarhet är gulmarkerade i ärendet för att de ska vara lättare att hitta.

Strategin föreslås gälla till 2030 och kompletteras med en handlingsplan som uppdateras årligen.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsen (2020-10-07 KS §210 Remiss strategi för social hållbarhet)
Kommunstyrelsen (2019-11-29 KS §300 Strategi för social hållbarhet)

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige

att anta Strategi för social hållbarhet

att uppdra till samtliga nämnder och kommunala bolag att följa strategin och att medverka i kartläggningar och framtagande av den årliga handlingsplanen.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder i Trelleborgs kommun

Trelleborg Rådhus AB

AB Trelleborgshem

Kommunledningsförvaltningen avdelning Tillväxt

Ärendet

Sammanställning av inkomna svar - remiss Strategi för social hållbarhet

Sammanfattning

Nämnderna, Trelleborgs Rådhus AB samt AB TrelleborgsHem ställer sig positiva till förslaget gällande Strategi för social hållbarhet. Bland annat framhålls vikten av samverkan i arbetet med att uppnå social hållbarhet.

De nämnder som inkommit med förslag till ändringar är bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Även AB TrelleborgsHem föreslår ändringar. Nedan görs en redogörelse för de förslag till ändringar som inkommit.

I dokumentet Strategi för social hållbarhet har en del ändringar gjorts utifrån inkomna synpunkter. Bland annat har hänvisning till den ursprungliga versionen av strategin tagits bort, det dokumentet föreslås makuleras.

De förändringar som gjorts i dokumentet Strategi för social hållbarhet är i nuläget gulmarkerade för att de ska vara lättare att hitta.

Exempel på ändringar:

- Förtydligande om vad avses med generellt föräldrastöd.
- Vikten av samverkan i arbetet med social hållbarhet poängteras.
- Förslag till ett ytterligare mål samt tillägg av några indikatorer.
- Tillägg om att strategin behöver kompletteras med en handlingsplan.
- Två kartläggningar behöver inledningsvis göras under 2021. Det gäller föräldrastöd och samverkan kring barns och ungas lärande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden arbetar varje dag för att trelleborgare ska bli självförsörjande och för att utbildningsnivån i kommunen ska bli högre.

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig positiv till att målen för arbetet med strategin för social hållbarhet följs upp genom befintliga mål och i befintligt system för återrapportering (Stratsys). Viktigt är att det inte förekommer dubbelrapportering och att allt det arbete som varje dag genomförs i kommunens olika förvaltningar tas tillvara och samordnas, istället för att genomföras som separata aktiviteter.

Bildningsnämnden

Bildningsnämnden är positiv till att utvecklingen av kommunens arbete med social hållbarhet ska ske i samverkan samt att arbetet ska bygga på en analys av vilka ytterligare insatser som eventuellt behövs utöver det arbete som redan bedrivs.

Det är vidare en god ambition att resultatet ska synas i Region Skånes *Folkhälsoenkät Barn och Unga i Skåne* som tas fram var fjärde år.

Det är även bra att arbetet knyts på ett tydligt sätt till kommunens inriktningsmål att *alla barn och unga ska stimuleras och utvecklas för att lyckas så bra som möjligt i vuxenlivet*. Fokuseringen på endast barn och unga innebär samtidigt en avgränsning i kommunens arbete med social hållbarhet utifrån strategin.

När det gäller strategins särskilt viktiga utvecklingsområden har nämnden en del synpunkter som här redovisas sammanfattningsvis:

Föräldrastöd

- Det är inte tydligt vad som avses med ett *generellt/universellt* föräldrastöd. Det behöver förtydligas. Ett sätt att arbeta skulle kunna vara att genomföra föräldrastödande insatser, ex. i samband med föräldramöten i skolan, enligt en gemensam plan för olika insatser i olika årskurser.
- Den föreslagna indikatorn: *Antal föräldrar som deltar i föräldrastödsprogram*, mäter inte riktigt det föreslagna målet: *Trelleborg ska ha ett universellt föräldrastöd, dvs. alla föräldrar ska erbjudas samma möjlighet till stöd och hjälp*.

Är det att alla föräldrar erbjuds deltagande i föräldrastödsprogram, eller hur många som faktiskt deltar, som ska följas upp?

Livslångt lärande

- Bildningsnämnden föreslår en omformulering av den inledande meningen, där *"fungerar som vaccin mot utanförskap och ohälsa"* ersätts med *"minskar risken för utanförskap och ohälsa"*.
- Även när det gäller målet föreslår bildningsnämnden en omformulering, på så sätt att *"Ökat engagemang i Trelleborg i barns och ungas lärande"*, ersätts med *"Ökad samverkan kring barns och ungas lärande"*.

Oavsett formulering mäter inte den föreslagna indikatorn: *"Andel pojkar och flickor som uppnått kunskapskraven..."*, målet. En lämplig indikator behöver tas fram för att mäta *engagemanget/samverkan* kring barns och ungas lärande.

Därutöver bör även en mer rättvisande rubrik väljas för det aktuella utvecklingsområdet, eftersom det snarare handlar om samhällets *"samverkan kring barns och ungas lärande"* än ett *"livslångt lärande"*.

En meningsfull fritid

- Bildningsnämnden menar att det är för smalt att endast fokusera på rörelse och idrott. Deltagande i olika typer av kulturaktiviteter bör exempelvis också omfattas då det gäller *"en meningsfull fritid"*.

Arbete åt alla

- Rubriken och beskrivningen av utvecklingsområdet, som handlar om vägledning och arbete efter avslutade studier, överensstämmer inte riktigt med målet att *"Alla barn ska ha en god framtidstro"*. Om utvecklingsområdet ska handla om barns framtidstro bör det framgå av rubriken.

Att begränsa arbetet till barns och ungdomars kännedom om arbetsmarknaden och arbetslivet blir då väl snävt. Ska utvecklingsområdet handla om barns och ungdomars kännedom om arbetslivet och om deras möjlighet att få jobb efter avslutade studier behöver målet omformuleras.

- En indikator som skulle kunna användas för att mäta i vilken utsträckning ungdomar har arbete eller annan sysselsättning efter avslutade gymnasiestudier, är nyckeltalet *Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning*.

Hållbara livsmiljöer

- I det här sammanhanget kan det också vara värt att framhålla det arbete som redan påbörjats kring säkra skolvägar, där tekniska serviceförvaltningen driver arbetet med medverkan från bildningsförvaltningen.

Lyssna på barn och unga

- Bildningsnämnden vill understryka vikten av att lyssna på barn och unga. Vid sammanträde den 5 februari 2020 (BIN 2020-02-05, § 15) fastställde bildningsnämnden *Riktlinjer för barns och elevers inflytande i bildningsnämndens arbete*. Riktlinjerna utvärderas våren 2021.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att ställa sig fortsatt positiv till strategin även i detta nya format, men önskar ett förtydligande gällande hur den ursprungliga versionen ska användas som ett underlagsdokument.

En av de synpunkter som nämnden lyfte fram på den ursprungliga versionen var avsaknaden av målvärden för respektive indikator. Nämnden kan notera att detta fortfarande saknas både i det ursprungliga dokumentet och den nya versionen.

Kultur- och fritidsnämnden anser det särskilt viktigt att förvaltningar och nämnder samverkar i framtagandet av de åtgärder som ska bidra till att uppnå målen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden välkomnar ett kommunövergripande samordnat främjande arbete för social hållbarhet med fokus på barn och ungas utvecklingsmöjligheter. Dock hade det varit välkommet om dokumentet även innefattat främjande arbete gällande äldre och övriga befolkningsgruppers hälsa och välbefinnande. Social hållbarhet torde omfatta hela befolkningen, inte enbart barn och unga.

Av ett särskilt yttrande framgår förslag om att redan nu förbereda för en ”del 2” av Strategi för social hållbarhet, för äldres och socialt utsatta gruppers hälsa och välbefinnande. Strategi för social hållbarhet borde inte begränsas till enbart ett av inriktningsmålen; barn och ungas utvecklingsmöjligheter. Även äldre och övriga befolkningsgruppers hälsa och välbefinnande borde omfattas. Social hållbarhet omfattar hela befolkningen, inte enbart barn och unga.

Vidare beskriver samhällsbyggnadsnämnden sitt särskilda ansvar relaterat till strategins utvecklingsområden:

Föräldrastöd

Samhällsbyggnadsnämnden har inom ramen för sin miljötillsyn möjlighet att informera hem där det bor småbarn om riskerna med tobaksrök.

En meningsfull fritid

Skoltiden är rökfri, men kommunen borde fortsatt aktivt arbeta för att erbjuda rökfri fritid, med rökförbud på och runt fritidsgårdarna. De förslag som nämnden lämnade i ärendet gällande tobaksfri skoltid och fritid (KS 2019/585) kan med fördel beaktas i det fortsatta arbetet för social hållbarhet.

Hållbara livsmiljöer

Samhällsbyggnadsnämnden tar sin del av ansvaret för tryggheten i barns utemiljöer vid planering. Särskilt planering av lekplatser, grönområden, kollektivtrafik och cykelvägar påverkar barn och ungas möjligheter att vistas och röra sig tryggt och säkert utomhus.

Lyssna på barn och unga

Samhällsbyggnadsnämnden är positiv till aktiviteter som bidrar till ökad medborgardialog och ökad delaktighet i samhället för barn och unga. Nämnden ser gärna en utveckling av fler och nya dialogformer som ökar barn och ungas möjligheter att komma till tals i samband med all slags strategisk samhällsplanering.

Socialnämnden

Förvaltningen gör bedömningen att det är relevanta målområden och ställer positiva till strategin för social hållbarhet. Socialnämnden beslutar att anta remissvaret.

Tekniska servicenämnden

Tekniska serviceförvaltningen bedömer att Strategi för social hållbarhet – ny version, väsentligen omarbetas redaktionellt. I avseende på dess sakinnehåll föreligger inga skillnader som ger anledning till något nytt eller ändrat ställningstagande.

Förvaltningen ställer sig alltså positiv till Strategi för social hållbarhet (-ny version). Tekniska servicenämnden beslutar att yttra sig i enlighet med förvaltningens förslag.

Trelleborgs Rådhus AB

Trelleborgs Rådhus AB beslutar att godkänna den nya versionen av Strategi för social hållbarhet.

AB TrelleborgsHem

AB TrelleborgsHem ställer sig positiv till det nya förslaget för Strategi för social hållbarhet. Det är positivt att strategin både kortas ned och konkretiseras samt att den fokuserar på samverkan kring barnens bästa.

AB TrelleborgsHem är frågande till att det ursprungliga förslaget till Strategi för social hållbarhet finns kvar som ett underlagsdokument. AB TrelleborgsHem föreslår att det enbart ska finnas ett dokument, alltså inget underlagsdokument.

AB TrelleborgsHem har noterat att strategin berör både förvaltningar och bolag, men att det på vissa ställen enbart talas om förvaltning/nämnd.

AB TrelleborgsHem anser att steg 3, i förslaget om att identifiera vägen framåt, bör kompletteras med att det ska utrymma i en handlingsplan med tydlig ansvarsfördelning. Då handlingsplanen tas fram bör det identifieras vilka resurser som behövs i form av arbetstid och pengar för genomförandet. De tre stegen bör även ha slutdatum.

AB TrelleborgsHem bejakar alla framtagna utvecklingsområden som särskilt viktiga. Inte minst hållbara livsmiljöer, en meningsfull fritid samt lyssna på barn och unga – områden som det arbetas aktivt med inom bolaget.

Strategi för social hållbarhet – ny version 2021

Ett av Trelleborgs kommuns inriktningsmål är att alla barn och unga ska stimuleras och utvecklas för att lyckas så bra som möjligt i vuxenlivet. Det lägger grunden för ett socialt hållbart samhälle, där alla får möjlighet att utveckla sitt bästa jag genom hela uppväxten. Barn är inte den enda målgruppen för social hållbarhet. Men samverkan kring barnens bästa ger ringar på vattnet och kommer att spridas till fler befolkningsgrupper på sikt.

Långsiktighet i fokus

Social hållbarhet utvecklas genom ett samordnat långsiktigt främjande arbete. Att främja är steget innan förebyggande och åtgärdande aktiviteter. Att främja är att skapa förutsättningar så att den goda utvecklingen blir mer självgående. Det finns många aktörer som kan bidra till social hållbarhet. Det är inte enbart en fråga för offentlig sektor. Civilsamhället och näringslivet är viktiga samverkansaktörer.

Arbetet bygger på att lyfta fram och bygga vidare det som redan görs i förvaltningar och bolag och stegvis förstärka där det behövs. Resultatet ska synas i Region Skånes Folkhälsoenkät Barn och unga som genomförs vart fjärde år sedan år 2012 i samtliga kommuner i Skåne. I den senaste undersökningen redovisade barn och unga i Trelleborgs kommun lite sämre psykisk och fysisk hälsa än genomsnittet i Skåne. Det vill vi ändra på.

På Avdelningen för Tillväxt har vi gjort en nulägesanalys av områden som är särskilt betydelsefulla för barns trygga uppväxt. Statistik om barnens livsvillkor och levnadsvanor visar att det finns förbättringsområden. Innan vi skapar nya aktiviteter behöver vi en överblick över förvaltningarnas och bolagens pågående insatser som underlag till en bedömning var förbättringar behövs.

Samverkan med berörda förvaltningar och bolag

Vårt förslag för social hållbarhet är att berörda förvaltningar och bolag tillsammans med avdelning Tillväxt, kommunledningsförvaltningen, identifierar vägen framåt. Detta bör utgöra en del av ordinarie verksamhetsplanering. **Viktigt är att åtgärder tas fram i samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag.**

Strategin ska utmynna i en handlingsplan med tydlig ansvarsfördelning. Då handlingsplanen tas fram bör det identifieras vilka resurser som behövs i form av arbetstid och pengar för genomförandet. De tre stegen bör även ha slutdatum.

De mål som är kopplade till utvecklingsområdena ska utvecklas i en positiv riktning.

Vi gör detta i tre steg:

- 1) Kartläggning av konkreta aktiviteter som redan görs på området
- 2) Analys av ifall ytterligare insatser behövs
- 3) Förslag om konkreta åtgärder till berörda nämnder

Utifrån inkomna synpunkter har behovet av att inledningsvis genomföra två aktiviteter identifierats. Det gäller kartläggning av befintligt föräldrastöd samt kartläggning av aktiviteter i förvaltningar, bolag och föreningsliv som kan ha positiv inverkan på barns och ungas lärande. Dessa kartläggningar görs under 2021.

Särskilt viktiga utvecklingsområden

De områden som vi har identifierat som särskilt viktiga utvecklingsområden för social hållbarhet är:

Föräldrastöd

Föräldrar är det absolut viktigaste för barns uppväxt. Men föräldrars möjlighet att vara ett gott stöd för sina barn varierar. Trelleborgs kommun erbjuder föräldrastöd till småbarnsföräldrar genom familjecentralen och riktat föräldrastöd hos socialtjänsten, men det finns inget generellt stöd, vilket sedan många år en rekommendation från nationell och regional nivå. År 2018 beslutade regeringen om en ny nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd; alla föräldrar ska erbjudas föräldrastöd under barnets hela uppväxt

Om generellt föräldrastöd

Föräldrastöd i form av generell gruppverksamhet ingår i barnhälsovårdens uppdrag. Till generellt (eller universellt) föräldrastöd räknas insatser som erbjuds alla föräldrar genom exempelvis familjecentraler, öppen förskola, förskola och skola samt genom MVC (mödravårdscentralen) och BVC (barnavårdscentralen). Via dessa arenor är det möjligt att nå alla föräldrar samt möjliggöra erfarenhetsutbyte. I Trelleborg erbjuder samtalsmottagningen Lotsen också stöd till barnfamiljer som tar kontakt.

Riktade insatser räknas däremot inte som generellt föräldrastöd. Det handlar exempelvis om insatser till föräldrar vars barn löper risk att utveckla ohälsa och problem samt föräldrar eller barn med kroniska eller allvarliga sjukdomar, funktionshinder eller sociala problem.

Kartläggning av generellt föräldrastöd

Det generella föräldrastöd som finns erbjuds inom familjecentralen, MVC och BVC. Det stöd som erbjuds inom MVC och BVC behöver kartläggas. Trelleborgs

kommun behöver nämligen ha bättre kännedom om det stöd Region Skåne erbjuder, för att kunna erbjuda kompletterande stöd.

Kartläggningen syftar till att belysa hur stödet genomförs, hur många föräldrar som deltar, om det fungerar bra och likvärdigt i alla delar samt om det behövs komplettering och i så fall hur. Kartläggningen görs 2021 i samarbete mellan Trelleborgs kommun och Region Skånes kunskapscenter för barnhälsovård. Trelleborgs kommun ska med kartläggning som grund ta fram förslag till hur föräldrastödet ska utvecklas

Mål: Trelleborg ska erbjuda generellt föräldrastöd, det vill säga att alla föräldrar ska erbjudas samma möjlighet till stöd och hjälp.

Indikator: Antal föräldrar som deltar i föräldrastödsprogram.

Ny rubrik : Samverkan kring barn och ungas lärande

En lyckad skolgång minskar risken för utanförskap och ohälsa. Att lyckas i skolan gör att barnen känner glädje och stolthet och motiveras till fortsatt goda prestationer. Skolan arbetar med att möta varje barns behov. Men fler aktörer skulle kunna bidra mer. För att använda det engelska talesättet "it takes a village to raise a child". Hur kan det omgivande samhället bidra och inspirera till lärande?

Nytt förslag till mål: Ökad samverkan kring barns och ungas lärande.

Indikator: Andel pojkar och flickor i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun.

Även om denna indikator inte direkt mäter ökad samverkan kring barns och ungas lärande är det ändå angeläget att ha kvar indikatorn. Detta eftersom ökad samverkan kring barns och ungas lärande långsiktigt bör leda till att en högre andel elever uppnår kunskapskraven.

Ytterligare indikator: En lämplig indikator behöver tas fram för att mäta engagemanget/samverkan kring barns och ungas lärande. Denna indikator får läggas till efter genomförd kartläggning.

Kartläggning av befintliga aktiviteter

Även här behöver en kartläggning göras. Detta i syfte att ta reda på i vilken utsträckning det finns aktiviteter som kan ha positiv inverkan på barns och ungas lärande, exempelvis då det gäller läsning, matematik, naturkunskap, idrott och hälsa, musik eller bild. Kartläggningen bör omfatta föreningar, studieförbund, kommunala förvaltningar och bolag.

Aktivitet 2021: Kartläggning görs av aktiviteter som stöder barns och ungas lärande. Kartläggningen ska ligga till grund för förslag på hur Trelleborgs kan verka för god samverkan kring barn och ungas lärande

En meningsfull fritid

Trelleborg har ett rikt föreningsliv med ett stort utbud av olika aktiviteter. Ändå har många barn och särskilt ungdomar en stillasittande fritid och rör sig för lite, vilket påverkar såväl psykisk som fysisk hälsa. Kan vi göra mer för att alla barn och unga ska få en aktiv fritid?

Mål: Alla barn och unga har en aktiv fritid

Indikator: Deltagartillfällen i idrottsföreningar bland pojkar och flickor, antal/invånare 7-20 år.

Indikator: Elevplatser i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år

Arbete åt alla och god framtidstro

Skola är roligt men inte på skoj. Alla barn ska ha en för sin utvecklingsnivå god kännedom om arbetsliv och arbetsmarknad. Alla arbetsplatser i Trelleborg kan bidra med att skapa möjligheter att ta emot studiebesök, elever och praktikanter.

Goda möjligheter till utbildning och arbete är viktigt för barns och ungas framtidstro.

Mål: Alla barn ska ha god framtidstro

Indikator: Andel pojkar och flickor som ser mycket eller ganska ljust på framtiden.

Förslag till ytterligare indikator:

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning.

Hållbara livsmiljöer

Barn och unga ska ha goda livsvillkor oavsett var i Trelleborgs kommun de bor. Barn ska kunna röra sig säkert och tryggt utomhus och det ska finnas miljöer för lek och social samvaro i barnens närmiljö. Exempelvis har arbete påbörjats då det gäller säkra skolvägar.

Mål: Barn och unga ska känna trygghet i sina bostadsområden

Indikator: Andel pojkar och flickor som är trygga i sitt bostadsområde.

Lyssna på barn och unga

Trelleborg arbetar i dialog med medborgarna. När vi alla barn och unga? Kan vi bli ännu bättre på att lyssna på barn och unga när samhället utvecklas?

Mål: Barn och unga ska känna tillit till samhället.

Indikator: Andel pojkar och flickor som känner låg tillit till andra människor.